

Iedereen heeft

Voetbaltalent

nummer 34

SAMEN TALENT ONTWIKKELEN

Het nieuwe
pupillenvoetbal:
Plezier en ontwikkeling voorop

Het nieuwe pupillenvoetbal: Plezier en ontwikkeling voorop

Johan Crujff zei het ooit: 'Het plezier moet terug in het voetbal. Voetballen moet je lachend doen.' Dat geldt zeker voor de jongste jeugd. De jongere jeugd speelt nu al dertig jaar 7:7 en de jongsten zelfs 4:4. De KNVB heeft nu onderzoek gedaan naar optimale wedstrijdvormen voor voetballers van Onder 6 tot Onder 12. Daaruit is voortgekomen dat het Nederlandse voetbal verbeteringen behoeft om het voetballeerproces beter te kunnen garanderen, waarbij spelplezier en ontwikkeling centraal staan. Jorg van der Breggen, Medewerker Voetbalontwikkeling, vertelt erover.

Nederland kent ongeveer 300.000 pupillenvoetballers. Jongens en meisjes, die graag plezier willen beleven aan hun sport. Maar er is nóg een doel, dat verband houdt met de kwaliteit van ons voetbal in de toekomst, ook op hoog niveau: het spel zo goed mogelijk leren spelen. De afgelopen decennia is er opvallend weinig veranderd aan de manier waarop we jonge kinderen het spel laten spelen. Tegelijkertijd staan de ontwikkelingen natuurlijk niet stil. Voldoen de huidige wedstrijdvormen 4:4 en 7:7 nog wel, alvorens voetballers aan spelen op het grote veld toekomen? Het antwoord op deze vraag luidt: onvoldoende. De KNVB is daarom een onderzoek gestart en inmiddels met de clubs in ge-

sprek om deze grootscheepse transitie in het pupillenvoetbal voor te bereiden. In dit artikel vertelt Jorg van der Breggen, een van de voortrekkers van het project, over de onderzoeken die ten grondslag liggen aan de nieuwe wedstrijdvormen en de wijze waarop deze samen met de verenigingen doorontwikkeld zullen worden.

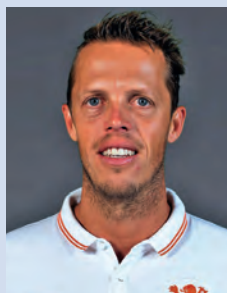

Foto: KNVB Media

Jorg van der Breggen: "De KNVB is samen met de verenigingen verantwoordelijk voor de eerste georganiseerde

wedstrijdbeleving van voetballende kinderen. De doelstelling is om voetbal toegankelijk te maken voor iedereen. Tevens is er een doelstelling de toptalenten op te leiden voor spelen op internationaal topniveau. Dit alles vereist wedstrijdvormen die optimaal gericht zijn op spelplezier en zo goed mogelijke ontwikkeling van jeugdspelers in de hele voetbalpiramide. De wedstrijdvormen (spelen van georganiseerde wedstrijden) en de structuur van de competitie (aantal wedstrijden, leeftijdscategorieën) zijn belangrijk voor het ontwikkelen van alle voetbalhandelingen met en zonder bal vanaf jonge leeftijd. De KNVB stelt zich met de competities ten doel om jeugdspelers de beste kansen te bieden voor

Foto: KNVB Media

het ontwikkelen van deze voetbalhandelingen.

Deelnemen aan wedstrijdvormen is dus belangrijk voor het leren voetballen. Maar tot nu was weinig bekend hoe de inrichting en organisatie van deze wedstrijdvormen optimaal kunnen bijdragen aan de realisatie van spelplezier en een optimale ontwikkeling van een jeugdspeler, in een veilige omgeving, in de hele voetbalpiramide. De relatie tussen wedstrijdvormen enerzijds en de optimale ontwikkeling van jeugdspelers aan de andere kant, is tamelijk complex.

De manier waarop wedstrijdvormen tot nu toe waren ingericht, is ontstaan in het midden van de jaren tachtig.

Toen vonden we dat er met het jeugdvoetbal een duidelijk andere koers moest worden ingeslagen. Die overtuiging ontstond vooral omdat we zagen dat er een heel lage betrokkenheid van veel pupillen was in het tot dan toe gebruikelijke 11:11 over een heel speelveld voor alle leeftijdscategorieën. Vanaf dat moment ontwikkelde de KNVB het voetbalbeleid vanuit steeds dezelfde vraag: 'Als je voetballen ten behoeve van het leerproces van jeugdspelers moet vereenvoudigen, welke aspecten kun je dan wél aanpassen of weglaten en welke kunnen pertinent niet worden vereenvoudigd of weggelaten?' In die tijd werd de 11:11 aangepast aan de beleevingswereld, het handelingsniveau en de mogelijk-

heden van de jongste leeftijdscategorieën. Die aanpassingen leidden tot de huidige organisatie van pupillenvoetbal in Nederland, zoals hieronder uitgewerkt:

Percy van Lierop – Onderbouwcoördinator Ajax:

"De balbehandeling en -techniek is de basis van en voor alles en ook datgene waarmee je later het verschil kunt maken. Dit betekent dat spelers zoveel mogelijk de bal aan de voet moeten hebben om dit te kunnen ontwikkelen en dit in een ruimte die past bij hun leeftijdsspecifieke fysieke mogelijkheden. Hiervoor zijn nieuwe wedstrijdvormen voor pupillen een essentiële voorwaarde."

- Voor de Onder 6 en Onder 7 (mini-pupillen) is er de wedstrijdvorm 4:4. Deze mag gespeeld worden op flexibele veldafmetingen van maximaal 40 bij 30 meter en minimaal 30 bij 20 meter.
- Voor de Onder 8 tot Onder 11 (F-pupillen en E-pupillen) geldt dat ze 7:7 spelen op een half speelveld. Het spelen met deze aantallen gedurende vier jaar moet richting geven aan de handelingen van spelers en hierin structuur aanbrengen.

Play en 9:9. Fair-Play competities spelen 7:7, een wedstrijdvorm die in eerste instantie beschikbaar is voor Onder 8 en Onder 9 op een veld van ca. 40 bij 35 meter. Dit concept heeft de volgende uitgangspunten:

- kinderen zelf beslissingen laten nemen zonder scheidsrechter
- ouders en andere toeschouwers op afstand naar de wedstrijd laten kijken
- trainers staan in een gezamenlijk coachvak en 'begeleiden' op deze manier het spel

Bas IJsselstijn - Hoofd jeugdopleiding vv De Blokkers:

**'Door middel van de nieuwe
wedstrijdvormen komt iedere
pupillenspeler aan bod op zijn
of haar eigen niveau'**

- De Onder 12 (eerstejaars D-pupillen) spelen 11:11. Dit kent veel wijzigingen ten opzichte van het tot dan toe vertrouwde 7:7. Zo wordt bij 11:11 op een heel speelveld met officiële afmetingen gespeeld en er wordt een nieuwe spelregel ingevoerd: de buitenspelregel.

Recent zijn er nog enkele nieuwe spelvormen bijgekomen: Twin Games, Fair-

De afgelopen jaren is het aanbod van wedstrijdvormen dus steeds meer versnipperd geraakt. Op basis van verschillende motieven, zoals het voortschrijdend inzicht over de wijze waarop kinderen zich ontwikkelen, zijn deze vormen ontstaan. Ook in het buitenland zijn recentelijk diverse initiatieven genomen om wedstrijdvormen voor kinderen te optimaliseren. Al deze ontwikkelingen zijn voor

de KNVB aanleiding geweest om de meest optimale wedstrijdvormen op basis van een evidence-based wijze te onderzoeken. Op deze wijze wil de bond daadwerkelijk komen tot optimale wedstrijdvormen die gericht zijn op spelplezier en een optimale ontwikkeling voor een jeugdspeler in de hele voetbalpiramide. Daarbij is het zaak dat de organisatie en inrichting van de wedstrijdvormen aansluiten op de doelstelling. Daarom is ervoor gekozen om de wedstrijdvormen aan te laten sluiten op de uitgangspunten van developmentaal model of sport participation. Dat wil zeggen: informeel, relatief ongestructureerd (zoals straatvoetbal), spelplezierverhogend en kindgecentreerd. Hierbij zullen kinderen zich spelenderwijs ontwikkelen. Hoe de wedstrijdvormen moeten worden ingericht om te voldoen aan deze uitgangspunten, is in het afgelopen seizoen 2015/2016 onderzocht. Er zijn echter zeer veel variabelen die betrekking hebben op de organisatie en inrichting van de wedstrijdvormen.

Bas Jonker - Technisch Jeugdcoördinator vv Spirit:

"We zijn bij Spirit blij met de voorgenomen kleinere spelvormen. Het zorgt er naar onze mening voor dat de jongste voetballers vaker aan de bal komen en dat alle spelers nog actiever bij het spel betrokken worden, waardoor het spel nog leuker voor ze wordt en leerzamer. Verder denken we dat de kleinere ruimte beter past bij hun fysieke ontwikkeling op die leeftijd en eveneens tot hogere handelingssnelheid zal leiden. Tijdens de testdagen bij vv Spirit kon je dat goed waarnemen. Bijkomend voordeel is dat we als club onze velden efficiënter kunnen gaan benutten omdat je meer spelers tegelijk kunt laten spelen op één veld. Dat lost meteen voor een groot deel ons ruimteprobleem op zaterdag op."

Denk daarbij aan aantallen spelers en veldafmetingen, maar ook aan de spelregels en de rol van ouders en de trainer-coach (zie infographic Voorwaarden, red.). De inrichting van de wedstrijd is onderzocht vanuit een systematische constraints benadering waarbij de ontwikkeling van het kind en het effect van de veranderende persoonlijke taak- en omgevingsvoorwaarden in kaart is gebracht.”

Onderzoek

Jorg van der Breggen: “De KNVB is gestart met een uitgebreide literatuurstudie waarin vanuit de ontwikkelingspsychologie kennis is verzameld over de verschillende ontwikkelings-

stadia van kinderen. Welke kenmerken horen daarbij op biologisch, cog-

men met betrekking tot de wedstrijdvormen die in de omringende landen

Bert ten Veen – Technisch Jeugdcoördinator vv Wieldrecht:

‘Minder rennen, vaker de bal, dat is
toch wat ieder kind wil!’

nitief en sociaal-emotioneel gebied? Op deze manier is vervolgens beschreven wat kinderen kennen én kunnen op een bepaalde leeftijd. Hierin is ook een ‘rondje langs de velden’ opgeno-

en andere sporten worden gespeeld in de leeftijd van vijf tot elf jaar. Hieruit kwam naar voren dat de toonaangevende Europese landen over het algemeen kleinere wedstrijdvormen

Ben Schilder - FC Weesp:

“De veranderingen zijn de uitkomst van een gestructureerde voorbereiding (vanuit aanleiding tot plan). Spelplezier en ontwikkeling van het kind staan centraal, en vanuit dat vertrekpunt is nagedacht over en gezocht naar spelvormen die daar beter op aansluiten. De veranderingen zijn minder groot en heftig dan ze beleefd worden en voor de meeste geopenbare problemen (bijvoorbeeld ‘belijning’) bestaan eenvoudige oplossingen.”

Foto: KNVB Media

(qua aantal veldspelers en veldafmetingen) spelen in vergelijking met de huidige situatie in Nederland. Daarnaast wordt ook langer dan in Nederland het geval is (tot Onder 12) kleine(re) wedstrijdvormen aangeboden. De meeste keuzes komen voort uit het centraal stellen van de ontwikkeling van het kind en het hierop aanpassen van de wedstrijdvorm. Naast de inrichting van de wedstrijdvorm is ook de organisatie van de competitie in veel gevallen geherstructureerd. Dit uit zich in flexibele competities en het ontbreken van klasseringen voor jonge leeftijdsgroepen. Dit is ook het

geval voor een aantal vergelijkbare teamsporten, die ook met minder spelers en op een kleiner speelveld spelen in vergelijking met het pupilenvoetbal.

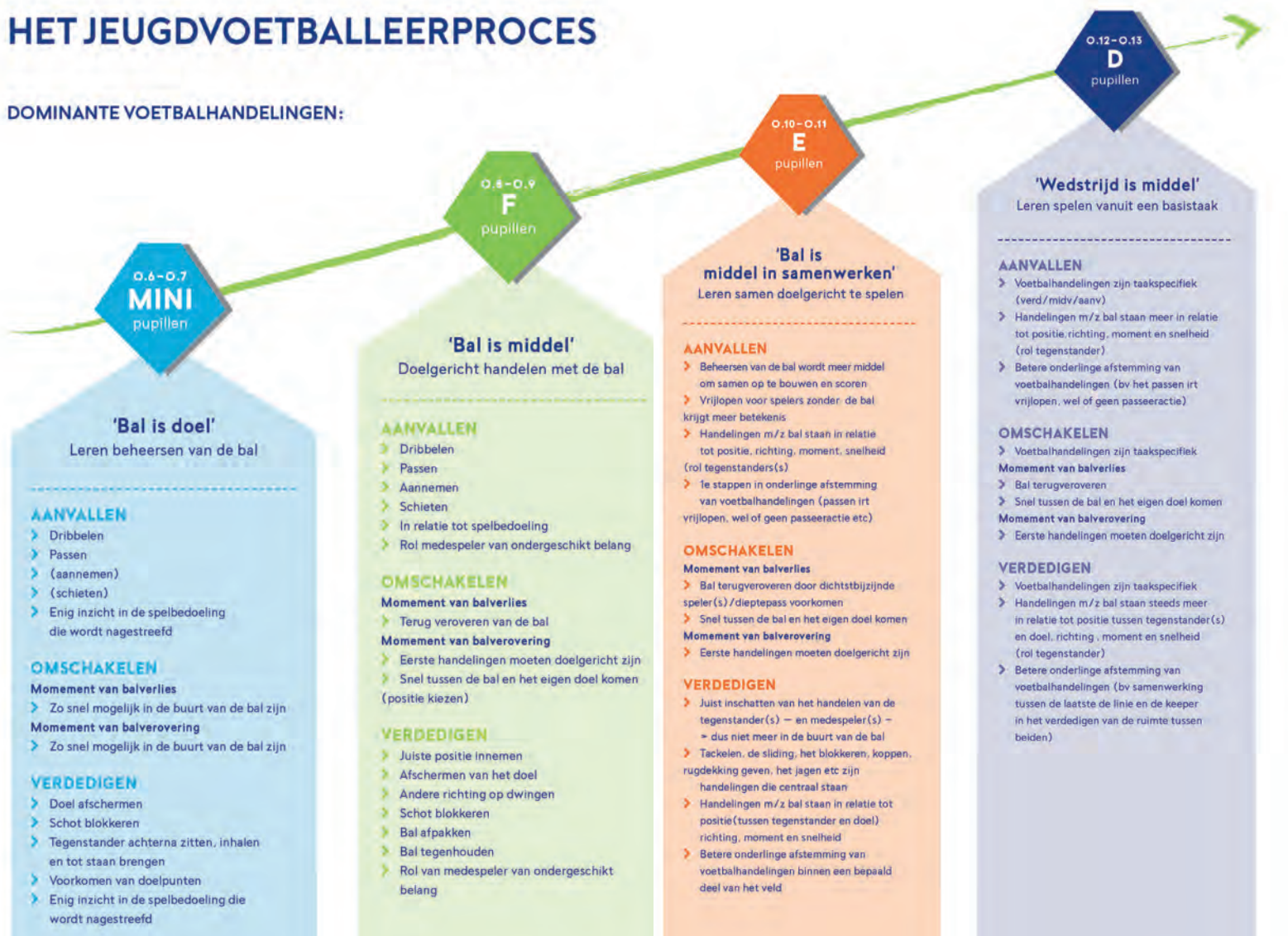
Dit onderzoek vormde de aanleiding voor een veldonderzoek waarbij verschillende wedstrijdvormen, uiteenlopend van 2:2 tot 11:11 op verschillende veldafmetingen en bij allerlei leeftijdsgroepen zijn getest. Een totaal van meer dan 250 jeugdspelers uit zes verschillende geboortejaren en vijf verschillende verenigingen, zowel uit de amateur- als de betaalde sector,

heeft meegedaan aan het eerste onderzoek. De testopzet bestond uit 204 wedstrijdvormen, die allemaal zijn onderzocht. Hieronder bevonden zich alle de huidige wedstrijdvormen, de Fair-Play wedstrijdvormen en de Twin Games.

Dit kwantitatieve onderzoek in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen bestond uit een analyse van de dominante voetbalhandelingen van individuele spelers tijdens de wedstrijdvormen. Onder andere het aantal handelingen zoals dribbelen, passen en schieten is per speler voor iedere wedstrijdvorm onderzocht. Op

HET JEUGDVOETBALLEERPROCES

DOMINANTE VOETBALHANDELINGEN:

deze manier is vastgesteld hoe het spel (anders) gespeeld wordt en welke handelingen met en zonder bal dominant aanwezig zijn wanneer je de veldafmetingen en aantallen spelers verkleint of vergroot. De resultaten van dit onderzoek zijn naast de beschreven dominante voetbalhandelingen uit het jeugdvoetballeerproces gelegd om ervoor te zorgen dat het juiste geleerd wordt op iedere leeftijd (zie afbeelding: Het jeugdvoetballeerproces, red.).

uitdaging ervaren.

Er is in het hele onderzoek naar de optimale wedstrijdvormen ook gekeken naar de praktische situatie van de verenigingen en de visie van diverse experts uit het werkveld. Om hier rekening mee te houden, zal in het tweede gedeelte van het onderzoek samen met de verenigingen invulling worden gegeven aan de overige inrichting en organisatie van de nieuwe wedstrijdvormen. Hierbij valt te denken aan variabelen zoals de speluur,

voor pupillen in de leeftijd van Onder 6 tot Onder 12 weergegeven. Het veldonderzoek liet zien dat het aantal voetbalhandelingen per speler neemt naarmate er minder spelers op het veld staan. Dat lijkt ook het geval te zijn bij een verkleining van het veld. Er is vervolgens onderzocht welke voetbalhandelingen per speler dominant aanwezig waren in iedere wedstrijdvorm. Naarmate jeugdspelers zich verder ontwikkelen, zal het 'ik en de bal' minder centraal komen te staan. Het 'samen' dingen doen

Bert Ebbens, Hoofd Opleiding

PEC Zwolle:

'De nieuwe wedstrijdvormen sluiten prima aan bij de cognitieve en fysieke mogelijkheden van de spelers, waarbij spelers uitgedaagd worden zelf initiatief te nemen'

Uiteraard kan, wanneer we spreken over kind-gecentreerde wedstrijdvormen, niet voorbijgegaan worden aan de doelgroep: de jeugdspelers. Er is daarom een kwalitatief doelgroepenonderzoek uitgevoerd naar de ervaringen van de spelers tijdens het spelen van de verschillende wedstrijdvormen, door middel van interviews en een aantal vragenlijsten. In dit onderzoek stonden de volgende vragen centraal:

- Op welke wijze worden de verschillende wedstrijdvormen door de pupillen ervaren en op welke wijze heeft dit invloed op het wedstrijdplezier?
- Welke elementen van de verschillende wedstrijdvormen spreken wel of niet aan?
- Welke relevante verschillen zijn er tussen pupillen op basis van hun leeftijd en niveau?

Op deze wijze gaf het onderzoek de KNVB inzicht in wat de omgeving en de jeugdspelers zelf bij iedere wedstrijdvorm als het meest leerzaam en

de spelregels en de rol van de trainer-coach. Dit alles moet resulteren in daadwerkelijk optimale wedstrijdvormen die in alle facetten bijdragen aan de realisatie van spelplezier en een optimale ontwikkeling van de jeugdspeler, in een veilige omgeving, in de hele voetbalpiramide."

Resultaten

Jorg van der Breggen: "Hieronder staan de optimale wedstrijdvormen

in het spel wordt belangrijker en de jeugdspelers worden daar gaandeweg ook gevoeliger voor. Derhalve is gekeken bij welke wedstrijdvorm juist deze handelingen dominant aanwezig waren.

Uit het doelgroepenonderzoek kwam naar voren dat wedstrijdvormen met minder spelers dan nu het geval is bij pupillen, een positief effect hebben op het spelplezier en de betrokkenheid van de jeugdspelers. Doordat

er maar weinig spelers op het veld staan, moeten zij wel geconcentreerd en betrokken zijn. Daarnaast zorgt het ervoor dat iedereen vaak aan de bal komt en daarmee de kans krijgt om te scoren. De voetballers beleven, behalve dat ze veel spelplezier hebben, ook plezier aan het zelf scoren en winnen. Naarmate de kinderen ouder worden, wordt winnen belangrijker dan zelf scoren. Daarnaast zijn de oudere spelers steeds meer bezig met positiespel, combineren en hun eigen ontwikkeling als voetballer. Progressie hierin levert hun ook veel spelplezier en voldoening op.”

Opbrengsten voor spelers

Jorg van der Breggen: “Het hele onderzoek naar de optimale wedstrijdvormen stond in het teken van de jeugdspeler. De doelstelling was zowel het verhogen van het spelplezier als de ontwikkeling als voetballer. Met de nieuwe wedstrijdvormen zorgen we ervoor dat de kinderen het spel leren spelen en zich ontwikkelen op een manier die past bij de ontwikkelfase van het kind. Als we kinderen willen leren voetballen, gaat het erom dat we hen op een kindvriendelijke (kindvolgende) manier het spel (beter) laten spelen. De nieuwe wedstrijdvormen

zorgen ervoor dat de voetbalhandelingen die in het jeugdvoetballeerproces beschreven staan, nog dominanter aanwezig zijn. We kiezen daarom voor een langer aanbod van kleinere wedstrijdvormen op basis van aantallen en afmetingen.

Daarnaast laten we de wedstrijdvormen voor kinderen van alle leeftijden beter op hun belevingswereld aansluiten, zodat spelplezier ontstaat. Kinderen hebben meer spelplezier en leren nog beter voetballen als hun ontwikkelingsmogelijkheden op het juiste moment en de juiste wijze worden aangesproken. Er wordt daarnaast meer rekening gehouden met de motieven en waarden die jeugdspelers halen uit het spelen van het voetbalspel, zoals:

- uitgebreide actie en het scoren van doelpunten
- veel persoonlijke betrokkenheid in het spel
- een gelijk oplopende score
- de mogelijkheid tot het maken van vrienden

De optimale wedstrijdvormen zijn echter nog niet af en zullen gefaseerd in het seizoen 2016/2017 aan de verenigingen worden geïntroduceerd. Dit gebeurt onder andere door middel van

Leo Kuipers, Leones:

“Bij S.V. Leones hebben we met de nieuwe veldindelingen en wedstrijdvormen geoefend. Vooral in-dribbelen na een inworp en na een doelpunt ook gelijk weer in-dribbelen werd als zeer positief ervaren. Bij navraag aan de kinderen of ze het leuk vonden kregen we als antwoord: ‘het gaat nu veel sneller en leuker.’”

tachtig bijeenkomsten door het land heen, waarin de wedstrijdvormen in het najaar van 2016 samen met de clubs gemonitord en waar nodig nog verder onderzocht worden. Tijdens de pilots vragen we verenigingen ons te helpen om een aantal zaken in de praktijk te testen. Deze opties zijn te lezen in de diverse infographics (zie de afbeeldingen, red.). Daarnaast is er nog een aantal onderdelen dat verder onderzocht moet worden. Denk hierbij aan de rol van de ouders, de trainer-coach, de scheidsrechter, rituelen rondom een wedstrijd, de competitie, het klassement en het balformaat. Tijdens bijeenkomsten met verenigingen

Roger Bongaerts, Hoofd Jeugdopleiding VVV Venlo

“Wedstrijdvormen vormen een belangrijke schakel in de ontwikkeling van jonge voetballers. Tijdens de wedstrijden dienen spelers vele voetbalacties te maken. Het is daarom goed dat de KNVB de oude vormen heeft geëvalueerd. Met de nieuwe afmetingen, aantallen en regels komt onze jeugd vaker tot voetbalacties. Dit komt het plezier en de ontwikkeling ten goede.”

Bastiaan Riemersma – Coördinator Talentenplan PSV:

“De voetballer van de toekomst moet beschikken over een zeer hoge mate van spelintelligentie. Dit kan het best worden getraind door de speler vaak in voetbalsituaties te laten komen die hij moet oplossen, en ook technisch moet kunnen uitvoeren. Onderzoeken tonen aan dat jonge spelers die spelen op te grote velden, zelden in die essentiële situaties komen om die voetbalsituaties zich eigen te kunnen maken. Ik ben van mening dat de afmetingen moeten passen bij de mogelijkheden van de spelers. Het is logisch dat de afmetingen van het veld waar de Champions League op wordt gespeeld, alleen geschikt zijn voor getrainde, fysiek sterke volwassen topsporters en minder geschikt zijn voor beginnende spelers uit de jongste jeugd.”

wordt hiervoor informatie opgehaald. De verkregen input wordt verwerkt in een enquête, die de verenigingen die een pilot organiseren (of gaan kijken bij een andere club of een praktijk-bijeenkomst van de KNVB bezoeken) begin november ontvangen. Op deze wijze wil de KNVB ook informatie verkrijgen in hoeverre en op welke manier invoering van nieuwe wedstrijdvormen vanaf het seizoen 2017/2018 voor de verenigingen haalbaar is. Er gaat vervolgens nog meer onderzoek komen dat invulling geeft aan de overige variabelen die horen bij de inrichting en organisatie van de wedstrijdvormen. Op die manier beoogt de KNVB breedgedragen nieuwe wedstrijdvormen van de pupillencategorieën Onder 6 tot en met Onder 12 in hun volledigheid te optimaliseren: nu en in de toekomst.”

Ton Bosma, Hoofd Jeugdopleiding De Zouaven

“Optimale veldafmetingen waar-
door er veel gescoord kan worden
en de spelers veel technische
handelingen moeten verrichten.
Terug naar het pleintjesvoetbal,
dat willen we toch allemaal!”

Steven Sedee, Manager Sportsponsoring ING:

“Als hoofdsponsor van het Nederlandse voetbal inspireren we de jeugd en maken we het samen met de KNVB mogelijk dat zij met plezier voetballen. Maar dat betekent ook dat je moet blijven vernieuwen. De KNVB heeft het pupillenvoetbal de afgelopen periode grondig onder de loep genomen en dit met clubbestuurders besproken. De intentie is om vanaf seizoen 2017/2018 te spelen in nieuwe wedstrijdvormen. Hierdoor sluit het pupillenvoetbal nog meer aan bij de ontwikkeling én het spelplezier van voetballende kinderen op alle niveaus. En dat dragen wij vanuit ING een warm hart toe. Zo helpen we het jeugdvoetbal in Nederland vooruit.”

Marco van Lochem - Hoofd Jeugdopleiding Excelsior Rotterdam:

‘Vernieuwing in wedstrijdvormen betekent meer duels, snellere en betere keuzes maken. Meer goals door de kleinere ruimte betekent meer plezier’

Paul Voois, Assistent Hoofd Opleiding FC Utrecht:

‘De nieuwe wedstrijdvormen
bieden veel herhaling in voetbalhandelingen
met en zonder bal.
Kinderen hebben meer plezier en heel
veel balcontacten’

Aanmelden en handleiding pilots:

Wil jij ook meehelpen het pupillenvoetbal nog beter en leuker te maken? Organiseer dan zelf een pilot of ga kijken bij een pilot bij jou in de buurt!

Kijk op de website voor meer informatie en de handleiding pilots.

Meer informatie:

knvb.nl/pupillenvoetbal1718
pupillenvoetbal1718@knvb.nl

In het nieuwe seizoen al je trainingen gestructureerd op orde?

Heel eenvoudig. Met onze online TrainingsPlanner!

Bevat ruim **500**
complete trainingen
en **800**
trainingsvormen!

Altijd
oefenstof
op maat
(van senioren tot
mini-pupillen)

- ✓ Individueel abonnement : voor jezelf en je eigen team
- ✓ Online toegang, altijd en overal - ook op tablet of mobiel
- ✓ 6- Weekse periodisering en bevat leerlijn
- ✓ Trainingsvormen op te slaan (pdf.files) of te printen
- ✓ Maak je eigen oefenvormen of voeg ze toe
- ✓ Persoonlijk kant en klaar oefenstofsysteem voor € 50 p.j.
- ✓ Abonneer direct via devoetbaltrainer.nl/abonneren